ภาคผนวก 1

ตาราง ก สรุปข้อดีข้อเสียของวิธีต่างๆ ในการหาเชื้อ RSV

วิธีที่ใช้ทดสอบ	ข้อดี	ข้อเสีย
1. Serology	1. สามารถตรวจวินิจฉัยการติดเชื้อ RSV ได้แม้ผู้ป่วยมาโรงพยาบาลช้า 2. เหมาะสำหรับการศึกษาในแง่ของระบาดวิทยา	การตอบสนองทางภูมิคุ้มกันของเด็กเกิดช้าจากรายงานของ kadiz และคณะ[54] ซึ่งตรวจหา IgM ด้วยวิธีIndirect fluorescent antibody พบว่าถ้าเจาะเลือดในวันที่ 0-4 หลังมีอาการจะมีความไวเพียง ร้อยละ 34 เท่านั้น
2. Isolation 2.1 tube culture (HEp-2 cell)	1. เป็นวิธีที่มีความจำเพาะสูง 2. เชื้อที่แยกได้สามารถเก็บไว้ศึกษาต่อไปได้	1. มีความไวไม่สูงนักเนื่องจากเชื้อตายง่าย 2. ใช้เวลานาน (1-2 สัปดาห์) และต้องอาศัยความชำนาญในการตรวจดู CPE
2.2 shell vial technique	1. เป็นวิธีที่มีความไวและความจำเพาะสูงกว่าวิธี tube culture 2. ใช้เวลาในการตรวจหาไวรัสน้อยคือใช้เวลาเพียง 18 ชม. หลังการ inoculate เชื้อ	
3. การย้อมสิ่งส่งตรวจจาก nasopharynx ด้วย fluorescent antibody (FA)	1. เป็นวิธีที่ใช้เวลาน้อย (Rapid method) ในการตรวจวินิจฉัยการติดเชื้อ RSV 2. พบว่ามีความไวสูงกว่าการแยกเชื้อด้วยวิธี tube culture[56]	1. การอ่านผลต้องอาศัยผู้ชำนาญ 2. การเก็บตัวอย่างต้องได้จำนวนเซลล์ nasopharynx มากพอ

ตาราง ข สรุปเชื้อไข้หวัดใหญ่ Type A ระหว่างปี พ.ศ. 2522-2529 ประเทศไทย

พ.ศ.	เชื้อไข้หวัดใหญ่ที่ระบาด (Isolated Type)	
	A/H1 N1	A/H3 N2
2522		1. A/Bangkok/1/79
		2. A/Bangkok/2/79
2523		1. A/Bangkok/2/79
		2. คล้าย A/Bangkok/1/79
		และ A/Texas/1/77
2524	1. A/USSR/90/77	1. คล้าย A/Bangkok/1/79
	2. คล้าย A/USSR/90/77	และ A/Texas/1/77
	และ A/Brazil/11/79	2. A/Bangkok/1/79
2525	1. A/USSR/90/77	1. A/Bangkok/1/79
	2. คล้าย A/USSR/90/77	2. A/Bangkok/1/79
	และ A/Brazil/11/79	และ A/Texas/1/77
2526	1. A/Hong Kong/2/82	
	2. A/Chile/1/83	
2527		1. A/Philippines/2/82
		2. A/Bangkok/2/82
2528		1. A/Philippines/2/82
		2. A/Bangkok/2/82
		3. A/Oregon/4/80
		4. A/Caen/1/84
2529	1. A/Taiwan/1/86	
	2. A/Singapore/6/86	

ตาราง ค สรุปข้อดีข้อเสียของวิธีต่างๆ ในการหาเชื้อไข้หวัดใหญ่

วิธีที่ใช้ทดสอบ	ข้อดี	ข้อเสีย
1. Serology (การตรวจหา antibody)	1. การตรวจวินิจฉัยการติดเชื้อทำได้ถึงแม้ว่าผู้ป่วยจะมาโรงพยาบาลช้า 2. เหมาะสมสำหรับศึกษาในแง่ระบาดวิทยา	1. การตอบสนองทางภูมิคุ้มกันของเด็กเกิดช้า จึงทำให้เกิดผลลบลวงได้เนื่องจากในทางปฏิบัติส่วนใหญ่จะได้ serum เพียงครั้งเดียว 2. ทราบข้อมูลช้าอาจไม่ทันต่อการป้องกันและรักษา
2. Isolation 2.1 โดยการฉีดเข้าไข่ไก่ฟัก	1. เป็นวิธีที่มีความจำเพาะสูง 2. สามารถตรวจหา type และ subtype ได้ 3. สามารถเก็บเชื้อที่แยกได้ไว้ศึกษาต่อไป	1. การฉีดตัวอย่างเข้าในไข่ไก่ฟักต้องอาศัยความชำนาญ 2. ต้องใช้ไข่ไก่ฟัก 3. การ identify เชื้ออาศัย 2 ขั้นตอนคือ ใช้ Hemadsorption เพื่อดูว่าเป็นเชื้อไข้หวัดใหญ่หรือไม่และทำ neutralization test เพื่อดู type และ subtype
2.2 การเพาะเลี้ยงในเซลล์ MDCK โดยวิธีดั้งเดิม	1. เป็นวิธีที่มีความไวและความจำเพาะสูง 2. ใช้ cell culture ซึ่งทำได้สะดวกเนื่องจากสามารถเพาะเลี้ยงได้ตลอดเวลาในห้องปฏิบัติการ 3. เชื้อที่แยกได้สามารถนำไปตรวจหา type และ subtype ได้ 4. สามารถเก็บเชื้อที่แยกได้นี้ไว้ศึกษาต่อไปได้	1. ใช้เวลาในการตรวจหาไวรัสนาน (3-4 วัน) 2. การ identify เชื้ออาศัย 2 ขั้นตอนเช่นเดียวกับไข่ไก่ฟัก
2.3 การเพาะเลี้ยงในเซลล์ MDCK โดยวิธี shell vial technique	1. ใช้เวลาในการตรวจหาไวรัสสั้น (18-24 ชม. หลังการ inoculate เชื้อ) 2. สามารถบอกว่าเป็น Influenza A ได้ โดยการย้อมดูด้วย Fluorescent antibody	1. มีความไวน้อยกว่าวิธีที่ 2.2 ถ้าย้อมดูด้วย monoclonal antibody แต่ถ้าใช้ polyclonal antibody อาจทำให้ sensitivity เพิ่มมากขึ้น

ตาราง ค (ต่อ) สรุปข้อดีข้อเสียของวิธีต่างๆ ในการหาเชื้อไข้หวัดใหญ่

วิธีที่ใช้ทดสอบ	ข้อดี	ข้อเสีย
3. การย้อมสิ่งส่งตรวจจาก nasopharynx ด้วย fluorescent antibody (FA)	เป็นวิธีที่ใช้เวลาน้อย (rapid method) ในการตรวจวินิจฉัยการติดเชื้อไข้หวัดใหญ่	1. มีความไวน้อยกว่าการเพาะแยกเชื้อ 2. การอ่านผลต้องอาศัยผู้ชำนาญ 3. การเก็บตัวอย่างต้องให้ได้เซลล์เยื่อบุผนังบริเวณ nasopharynx มากพอ

ภาคผนวก 2

ข้อมูลที่จะสอบถามจากผู้ปกครองหรือตัวผู้ป่วย, การตรวจร่างกายและการศึกษาทางห้องปฏิบัติการ

ชื่อ.....นามสกุล.....HN.....

อายุ.....ปี.....เดือน

ภูมิลำเนา ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

วัน/เดือน/ปีที่มาโรงพยาบาล วันที่.....เดือน.....พ.ศ...

1. อาการที่นำผู้ป่วยมาโรงพยาบาล

( ) ไข้	( ) ปวดศีรษะ	( ) เบื่ออาหาร	( ) หายใจเร็ว
( ) หนาวสั่น	( ) ปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ	( ) ไอแห้งๆ	( ) หายใจอกบุ๋ม
( ) ไอมีเสมหะขาว	( ) จาม	( ) น้ำมูกใส	( ) หายใจเสียงดัง
( ) คัดจมูก	( ) เจ็บคอ	( ) เสียงแหบ	( ) ไอมีเสียงเสมหะในคอ
( ) เขียว	( ) หยุดหายใจ		

2. การรักษาก่อนมาโรงพยาบาล

ยาลดไข้ ( ) ได้ ครั้งสุดท้าย.....ชั่วโมง ก่อนมาโรงพยาบาล

( ) ไม่ได้

ยาแก้อักเสบ ( ) ได้ เป็นเวลา.....วัน ก่อนมาโรงพยาบาล

( ) ไม่ได้

3. มีบุคคลภายในบ้านที่มีอาการติดเชื้อทางเดินหายใจ ( ) มี ( ) ไม่มี

4. การตรวจร่างกาย

อุณหภูมิ.....° ซ วัดทาง ( ) ปาก ( ) ทวารหนัก

Nasal discharge	( ) watery	( ) mucous	( ) no
Nasal injection/edema	( ) yes	( ) no	
Injected pharynx	( ) yes	( ) no	
Mucous postnasal discharge	( ) yes	( ) no	
Cervical adenitis	( ) yes	( ) no	
Serous otitis media	( ) yes	( ) no	
	( ) cannot be examed		
Stridor	( ) yes	( ) no	
Hoarsness	( ) yes	( ) no	
Barking cough	( ) yes	( ) no	
Dyspnea	( ) flaring of ala nasi		
	( ) retraction	( ) no	
Crepitation	( ) yes	( ) no	

Wheezing ( ) yes ( ) no

Rhonchi ( ) yes ( ) no

ผลการศึกษาทางห้องปฏิบัติการ

5.1 CBC ( ) ทำ ( ) ไม่ทำ

ถ้าทำผล WBC ( ) <5,000 ( ) 5,000-10,000

( ) 10,000-15,000 ( ) >15,000

PMN ( ) >80% ( ) <80%

Band ( ) ไม่มี ( ) <5% ( ) 5-10% ( ) >10%

Lymph ( ) >80% ( ) <80%

5.2 Hemoculture ( ) ทำ ( ) ไม่ทำ

ถ้าทำผล ( ) ขึ้นเชื้อ..... ( ) ไม่ขึ้นเชื้อ

5.3 Endotracheal suction culture ( ) ทำ ( ) ไม่ทำ

ถ้าทำผล ( ) ขึ้นเชื้อ..... ( ) ไม่ขึ้นเชื้อ

5.4 ผลการตรวจ Chest X-ray ( ) ทำ ( ) ไม่ทำ

ถ้าทำผล ( ) มี Perihilar infiltration

( ) มี Hyperaeration

( ) มี Patchy infiltration at.....

( ) ปกติ ( ) อื่นๆ.....

6. ผลการตรวจทางไวรัส

6.1 ไข้หวัดใหญ่

วิธีการ	ผลการแยกเชื้อ		ชนิดของไวรัสจากการ	ผลการ Identify
	ผลบวก	ผลลบ	ย้อมด้วย Polyclonal Ab	ที่สถาบันวิจัยไวรัส
Isolation 1. conventional 2. shell vial				
	ผลการตรวจด้วย polyclonal			
ย้อมหา Ag จาก	ตรวจพบ		ตรวจไม่พบ	Inadequate cell
สิ่งส่งตรวจโดยตรง				

6.2 RSV

วิธีการ	ผลการตรวจด้วย polyclonal		
	ตรวจพบ	ตรวจไม่พบ	Inadequate cell
Isolation (shell vial) ย้อมหา Ag จาก สิ่งส่งตรวจโดยตรง			

ภาคผนวก 3

1. วัสดุ น้ำยา และสารเคมีที่ใช้

1. เซลล์เพาะเลี้ยง 2 ชนิด ได้จากกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์

1.1 HEp-2 cell line เป็นเซลล์มะเร็งหลอดลม (carcinoma of larynx) มีแหล่งที่มาจากคนสำหรับเพาะแยกเชื้อ RSV

1.2 MDCK cell line (Madin Darby Canine Kidney) เป็นเซลล์จากไตของสำหรับเพาะแยกเชื้อ Influenza virus

2. Seed virus ได้จากกรมวิทยาศาสตร์ มี 3 ชนิด คือ

2.1 Respiratory Syncytial virus (RSV : long strain)

2.2 Influenza A virus (H3N2)

2.3 Influenza B virus (Yamagaters)

3. น้ำยาที่ใช้เลี้ยงเซลล์เพาะแยกเชื้อไวรัส

Minimum Essential Media (MEM) (GIBCO, Grand Island Ny, U.S.A.)

Fetal Caft serum (FCS) (Flow, North Ryde, Australia)

HEPES : N-2-hydroxyethlpiperazine-N-2-ethansulfonic (Sigma, Mo, USA)

Trypsin 1:250 (Difco, USA)

L-Glutamine (Gibco, USA)

BSA fraction V (Sigma, USA)

EDTA : Disodium ethylenediamine tetraacetate dihydrate

Powder (Sigma, USA)

D-biotin & VilaminH (Sigma USA)

Trypsin Acetylate : Acetythypsin from Bovine Pancrase type

V-S (Sigma, USA)

TC Vitamin (Sigma, USA)

Fobic acid : Pleroylglutamic acid (WAKO pure chemical industric Ltd. Japan)

Eagle's MEM (Nissui Pharmaceutical Co LTD., Japan)

Amphotericin B (Squibb & Son, Inc, USA)

Penicillin (Dumex, Bangkok, Thailand)

Streptomycin (Thai Meiji, Bangkok, Thailand)

4. น้ำยาสำหรับ Indirect Immunofluorescence (IFA)

Anti-Respiratory Syncytial Virus, rabbit IgG fraction

(B 344) (Dako, Glostrup, Denmark)

Fluorescein conjugated swine immunoglobulin to rabbit immunoglobulin (F 205)

(Dako, Glostrup, Denmark)

IMAGENTM Influenza virus A and B kit (K 6105) (Dako Denmark)

5. สารเคมี

Acetone, AR grade (BDH, England)

Disodium hydrogen phosphate (Na_2HPO_4) (E.Merck, Darmstadt,W. Germany)

Sodium bicarbonate ($NaHCO_3$) (BDH, England)

Potassium chloride (KCl) (E.Merck, Darmstadt, W. Germany)

Sodium chloride (NaCl) (E.Merck, Darmstadt, W.Germany

di-Potassium hydrogen phosphate (K_2HPO_2) (E.Merch, Darmstadt, W.Germany)

Tween 80 (Sigma, Mo, USA)

II. การเตรียมน้ำยาต่างๆ

1. น้ำยาสำหรับเพาะเลี้ยงเซลล์

1.1 Fetal caft serum : FCS

inactivate ที่ 56°C นาน 30 นาที แบ่งใส่ tube ละ 10 ml เก็บที่ -20°C

1.2 HEPES buffer 1 M

HEPES	4.7124 g
Deionized distilled water	20 ml

กรองผ่าน filter 0.22 um เก็บที่ 4°C

1.3 7.5% $NaHCO_3$

$NaHCO_3$	7.5 g
Deionized distilled water	100 ml

autoclave เก็บที่ 4°C

1.4 0.04% trypsin in EDTA (in PBS (-))

1% trypsin	4 ml
1 : 5,000 EDTA in PBS (-)	96 ml

เก็บที่ 4°C

1.5 1% trypsin

trypsin 1 gm

PBS(-) 100 ml

mix ให้เข้ากัน กรองผ่าน filter 0.22 μm

แบ่งเก็บที่ -20°C

1.6 1 : 5,000 EDTA in PBS(-)

EDTA 0.2 gm

PBS(-) 1,000 ml

mix ให้เข้ากัน autoclave เก็บที่ 4°C

1.7 PBS(-) 10x free form Ca^{++} และ Mg^{++}

NaCl 80 gm

$Na_2HP_4 \cdot 2H_2O$ 14.4 gm

KH_2PO_4 2.0 gm

KCl 2.0 gm

Deionized distilled water 1000 ml

autoclave 121°C 20 min เก็บที่อุณหภูมิห้อง

ก่อนใช้เจือจางเป็น 10 เท่า ด้วย deionized distilled water

และปรับ pH เป็น 7.4 autoclave ที่ 121°C 20 นาที

และเก็บที่ 4°C

1.8 Penicillin G 20,000 μ/ml (stock solution)

Sodium penicillin G (powder) 1,000,000 U

Deionized distilled water (sterile) 50 ml

แบ่งใส่หลอดเล็กๆ เก็บที่ -20°C

1.9 Streptomycin, 20,000 μ/ml (stock solution)

Streptomycin (powder) 1 gm

Deionized distilled water(sterile) 50 ml

แบ่งใส่หลอดเล็กๆ เก็บที่ -20°C

1.10 Fungizone, 200 μg/ml

Amphotericin B 50 mg/vial

Deionized distilled water (sterile) 250 ml

แบ่งใส่หลอดเล็กๆ เก็บที่ -20°C

1.11 Folic acid

Folic acid	0.03 gm
Deionized distilled water	50 ml

กรองผ่าน filter 0.22 um แบ่งเป็นหลอดเล็กๆ เก็บที่ -20°C

1.12 d-Biotin

d-biotin crystalline	0.05 gm

กรองผ่าน filter 0.22 um แบ่งเป็นหลอดเล็กๆ เก็บที่ -20°C

1.13 17.5% Bovine albumin

Heat-inactivated FCS	2.0 ml
Penicillin, 20,000 μ/ml	5.0 ml
Streptomycin 20,000 μg/ml	5.0 ml
Amphotericin B 200 μg/ml	1.0 ml
PBS pH 7.4 จนครบ	100 ml

แบ่งใส่หลอดก้นแหลมหลอดละ 2.5 ml เก็บที่ 4°C

1.17 Transport media for Influenza virus (throat swab)

Penicillin, 20,000 μ/ml	5.0 ml
Streptomycin 20,000 μg/ml	5.0 ml
Amphotericin B 200 μg/ml	1.0 ml
3% Beef extract จนครบ	80 ml

แบ่งใส่หลอดก้นแหลมหลอดละ 2.5 ml เก็บที่ 4°C

1.18 Growth media for HEP-2 cell

MEM (Nissui) 10x	10 ml
Heat-inactivated FCS	10 ml
3% L-glutamine	1.5 ml
Penicillin , 20,000 μ/ml	1.0 ml
Streptomycin 20,000 μg/ml	1.0 ml
Amphotericin B 200 μg/ml	1.0 ml
1 M HEPES	0.5 ml
7.5% $NaHCO_3$	1.0 ml

Deionized distilled water; sterile to 100 ml

pH 7.2-7.4 เก็บที่ 4°C

1.19 Growth media for RSV

MEM (Nissui) 10x	10 ml
Heat-inactivated-FCS	2 ml
3% L-glutamine	1.5 ml
Penicillin 20,000 μ/ml	1.0 ml
Streptomycin 20,000 μg/ml	1.0 ml
Amphotericin B 200 μg/ml	1.0 ml
1 M NEPES	0.5 ml
7.5% NaHCO3	1.0 ml
Deionized distilled water; sterile to	100 ml

pH 7.2-7.4 เก็บที่ 4°C

1.20 Growth media for MDCK

MEM 10x (Gibco)	10 ml
Heat-inactivated FCS	10 ml
Penicillin 20,000 μ/ml	1.0 ml
Streptomycin 20,000 μg/ml	1.0 ml
Amphotericin B 200 μg/ml	1.0 ml
1 M HEPES	0.5 ml
7.5% $NaHCO_3$	1.0 ml

pH 7.2-7.4 เก็บที่ 4°C

1.21 Growth media for Influenza Virus

MEM 10x (Gibco)	10 ml
TC Vitamine	0.1 ml
Fobic a	0.1 ml
D-biotin	0.1 ml
AC-Trypsin	0.5 ml
17.5% Bovine albumin	1.2 ml
HEPES	0.5 ml
7.5% $NaHCO_3$	0.5 ml
Deionized distilled water sterile to	100 ml

เก็บที่ 4°C

1.22 Mounting buffer

gluceral	90 ml
PBS pH 7.4	10 ml

ปรับ pH ประมาณ 8.0

เก็บที่ 4°C

1.23 2% tween 80 (conjugate buffer)

tween 80	0.2 ml
PBS pH 7.4	10 ml

เก็บที่ 4°C